

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport och förslag till genomförande av artikel 20a i det reviderade förnybartdirektivet

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

Energimarknadsinspektionen (Ei) fick i september 2024 i uppdrag av regeringen att ta fram underlag för och förslag till genomförande av artikel 20a.1 och 20a.2 i det reviderade förnybartdirektivet¹. Enligt artikel 20a.1 i det reviderade förnybartdirektivet ska medlemsstaterna kräva att systemansvariga för överföringssystem ska tillgängliggöra information om andelen förnybar el och växthusgasutsläpp för den levererade elen i varje elområde. Detsamma gäller systemansvariga för distributionssystemen, om uppgifterna är tillgängliga för dem. Ei anger att informationen ska tillgängliggöras så exakt som möjligt med intervall som motsvarar frekvensen för avräkning på elmarknaden men på högst en timme och innehålla prognoser om sådana finns tillgängliga. Ei anger vidare att det av artikeln också framgår att medlemsstaterna ska ge incitament till uppdateringar av smarta nät så att nätbalansen kan övervakas bättre och realtidsuppgifter tillgängliggöras. Vidare anges att om det tekniskt är möjligt ska systemansvariga för distributionssystemen även tillgängliggöra anonymiserade och aggregerade uppgifter om potentialen för efterfrågefleksibilitet och om den förnybara el som produceras och matas in i nätet av egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi. Ei anger att enligt artikel 20a.2 i förnybartdirektivet ska uppgifterna tillgängliggöras digitalt på ett sätt som säkerställer driftskompatibilitet. Ei anger att uppgifterna enligt direktivet ska kunna användas på ett icke-diskriminerande sätt av elmarknadens aktörer, aggregatorer, konsumenter och slutanvändare och läsas med hjälp av apparater för elektronisk kommunikation såsom smarta mätarsystem, laddningspunkter för elfordon, värme- och kylsystem och system för energiförvaltning av byggnader.

I rapporten föreslår Ei att transmissionsnäts- och distributionsnätsföretag ska tillgängliggöra information om andelen förnybar el och växthusgasutsläpp för den levererade elen i varje elområde. Distributionsnätsföretag ska även tillgängliggöra anonymiserade och aggregerade uppgifter om potentialen för efterfrågefleksibilitet i sitt nät.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413

Konsekvenser för företag

Ei anger att transmissionsnätsföretag, distributionsnätsföretag, eljänsteföretag och näringsidkare i form av nätkunder kommer att påverkas av förslaget. Vad gäller påverkan på näringsidkare som är nätkunder bedömer Ei att kostnaderna blir marginella. Ei anger att de relativt låga kostnaderna för elnätsföretagens åtgärder för att uppfylla kraven kommer att debiteras näringsidkare i form av högre skatt alternativt högre nätavgift. Ei anger att det innebär att kostnaderna fördelas över hela skattebetalarkollektivet alternativt alla som betalar nätavgift och att det uppskattas till en engångskostnad på under en krona per näringsidkare.

Ei anger att förslaget innebär att Svenska kraftnät, som transmissionsnätsföretag, förväntas få kostnader för beräkningar av andelen förnybar el och växthusgasutsläpp med de metoder som ska användas för ändamålet. Ei uppskattar att kostnaden för utvecklingen av datasystem för beräkningar och tillgängliggörande av uppgifter uppgår till 130 000–5 miljoner kronor. Närmare detaljer om beräkningarna återfinns på s. 37–38 i konsekvensutredningen. Ei anger att spannet baseras på att Svenska kraftnät antingen kan komma att behöva utveckla egna datasystem som automatiserar beräkning och tillgängliggörande av data eller att system för beräkning och tillgängliggörande kan komma att utvecklas gemensamt av transmissionsnätsföretag inom EU. Ei anger att en löpande kostnad också uppstår för underhåll av datasystemet, kostnaden uppskattas till cirka 0,25 miljoner kronor per år. Ei anger att de kostnader som uppstår hos Svenska kraftnät kommer att finansieras via ökad anslagsfinansiering och/eller nättariffer.

Vidare anger Ei att förslaget förväntas leda till konsekvenser för region- och lokalnätsföretag som behöver tillgängliggöra uppgifter om andelen förnybar el och växthusgasutsläpp för levererad el till marknadsaktörer. Ei bedömer att kostnaden blir begränsad eftersom tillgängliggörandet till stor del förväntas kunna ske genom hänvisning till Svenska kraftnäts webbplats eller transparensplattformen. Ei uppskattar att kostnaden, som består i att lägga upp en länk på företagets webbplats med hänvisning till Svenska kraftnäts webbplats, uppgår till cirka 2 500 kronor per berört företag. Även kravet att publicera information om potentialen för efterfrågefleksibilitet bedöms leda till ökade kostnader om 2 500 kronor per berört företag, om publiceringen innebär en hänvisning till Ei:s webbplats. Om elnätsföretaget ska publicera uppgifter om potentialen för efterfrågefleksibilitet på sin egen webbplats behöver uppgifterna hållas uppdaterade. Ei uppskattar denna alternativa kostnad till 30 000 kr per företag och år.

Vad gäller påverkan på konkurrensförhållandena anger Ei att samma krav ställs på alla elnätsföretag oavsett storlek, vilket kan innebära att merkostnaden i förhållande till elnätföretagens intäkter kan komma att bli relativt sett större för små elnätföretag än för stora. Ei anger att detta dock inte innebär någon påverkan på konkurrensförhållandena mellan olika nätföretag då elnätföretagen är reglerade monopol. Förslaget bedöms endast få marginella effekter på konkurrensen mellan olika kraftslag, elproduktion och omfattningen på flexibilitetsresurser eftersom elpriset redan idag utgör en kraftfull signal att styra elanvändningen mot tidpunkter då andelen förnybar el är hög i energisystemet. Vidare anger Ei att kraven är tvingande för alla elnätsföretag och att det inte finns utrymme i det reviderade förnybartdirektivet att ta särskild hänsyn till små företag eftersom kraven ska gälla alla elnätsföretag.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen överlag är väl genomförd. Beskrivningarna av förslagets effekter för företag, särskilt påverkan på företagens kostnader, är tydliga.

Regelrådet konstaterar att en beskrivning av påverkan på företagens intäkter saknas. Förslagsställaren anger att de ökade löpande kostnader som uppstår hos svenska kraftnät kan finansieras via anslag eller ökade tariffer, vilket hade inneburit en intäktpåverkan. Regelrådet finner därmed avsaknaden av en beskrivning av påverkan på företagens intäkter bristfällig.

Vidare konstaterar Regelrådet att en specifik beskrivning av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter saknas. Samtidigt finner Regelrådet att det i konsekvensutredningen finns information om sådana åtgärder. Bland annat framgår att förslaget inte går utöver EU-direktivets miniminivå och att Ei föreslår att det inte ska finnas något krav på att elnätsföretag ska tillgängliggöra uppgifter om förnybar el som produceras och matas in i elnätet av egenanvändare och energigemenskaper, då det för närvarande saknas tekniska lösningar för detta. Regelrådet finner därför denna delaspekt godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Regelrådet konstaterar vidare att beskrivningen av särskilda hänsyn till små och medelstora företag är mycket kortfattad. Därtill saknas en beskrivning av hur specifikt dessa företag kommer att påverkas av de föreslagna reglerna. Regelrådet finner således att beskrivningen hade behövt kompletteras med denna information för att kunna bedömas godtagbar.

Regelrådet finner övriga delasppekter, utöver de som har nämnts ovan, tydligt redovisade och därmed godtagbara.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 20 augusti 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Erik Palm
Föredragande